

Sygn. akt I C 458/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jolanta Hryciuk

Protokolant st.sekr.sąd. Katarzyna Łęczycka

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2013 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Zakładu Karnego w S.

o zadośćuczynienie

I. powództwo oddała;

II. zasądza od K. K. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora Zakładu Karnego w S. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt 458/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 kwietnia 2013 roku, powód K. K. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w S. kwoty 85 000 zł na podstawie art. 77 Konstytucji RP i art. 417 kc.

W uzasadnieniu powód wskazał, że przebywał w Zakładzie Karnym w S. od 12 września 2007r. do 9 kwietnia 2010r. W sposób rażący była naruszona jego godność i jego zdrowie. Podał, iż w celach w których mieszkał nie było kącików sanitarnych murowanych, a urządzenia sanitarne były oddzielone kawałkiem dykty białej w ścianę wraz z firanką zrobioną z prześcieradła. Załatwianie potrzeb fizjologicznych było krępujące, gdyż odbywało się w obecności innych osadzonych. Spożywanie pokarmów w tych warunkach nie było przyjemne. Wentylacja nie działała sprawnie. Poza tym w celach nie było ciepłej wody, materace były spleśniałe i zgrzybiałe, łazienka, w której odbywała się kąpiel była brudna i zagrzybiona. Cele mieszkalne nie spełniały metrażu przypadającego na jednego skazanego. Parkiet na podłodze był niekompletny, co powodowało potykanie się. Ściany nie były malowane, a na nich grzyb i mech. W zimie było bardzo słabe ogrzewanie, okna nieszczelne, co powodowało przeziębienia i osłabienie, zaś lekarz przyjmował jeden raz na dwa tygodnie. Brakowało opieki medycznej i specjalistycznej na co dzień. Nie było podejścia do okna, oświetlenie powodowało nieodwracalne osłabienie wzroku. Po ścianach zimą ciekła woda, bo były zamrożone, a cele zawilgocone. Okna były małe 1m x 80 cm, zaś w oknach siatki.

Powód podniósł, iż pozwany ponosi odpowiedzialność za jego krzywdy moralno-psychofizyczne tj. bardzo dramatyczne warunki mieszkalne.

W odpowiedzi na pozew, pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Dyrektora Zakładu Karnego w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu podniósł, iż z treści pozwu wynika, iż powód zarzuca Zakładowi Karnemu w S. naruszenie jego dóbr osobistych poprzez niezapewnienie odpowiednich warunków bytowych, w jakich odbywał karę pozbawienia wolności, a w szczególności przebywanie w celach o powierzchni poniżej 3 m.kw. na osobę w okresie od 12 września 2007r. do 15 stycznia 2008r. i od dnia 21 lutego 2008r. do 9 kwietnia 2010r.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia z art. 442¹§1 kc. Wskazał, iż z twierdzeń powoda zawartych w pozwie wynika, iż od początku osadzenia w pozwanym zakładzie karnym powód zdawał sobie sprawę z tego, że przebywa w celach niezapewniających przewidzianych przepisami kodeksu karnego wykonawczego warunków bytowych, w tym minimalnej powierzchni celi mieszkalnej. Z uwagi na to, iż żądanie przyznania odszkodowania za naruszenie dobra osobistego stanowi rodzaj roszczenia odszkodowawczego, którego podstawą jest czyn niedozwolony, a więc w tym wypadku ma zastosowanie termin przedawnienia określony w art. 442¹§1 kc.

Na wypadek nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia pozwany podniósł, iż roszczenie powoda winno ulec oddaleniu, ponieważ działania administracji Zakładu Karnego w S. były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Cele w których przebywał powód są zlokalizowane w oddziałach I, IV, V, VII, VIII. Dyrektor Zakładu Karnego w S. z uwagi na znaczne przeludnienie na podstawie art. 248 kkw, rozkazem dziennym nr (...) z dnia 13 kwietnia 2004r. polecił dostawić łóżka na tzw. zagęszczenie w całej jednostce. W celach, w których przebywał powód łóżka były dostawiane. W celach oddziału IV powód miał zagwarantowaną powierzchnię mieszkalną zgodnie z art. 110§2 kkw. Zarządzeniem wewnętrznym m.in. nr (...) z dnia 30 marca 2009r., nr (...) z dnia 30 września 2009r. Dyrektor Zakładu Karnego w S. zarządził umieszczenie osadzonych w całej jednostce w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m.kw. O wysokim stanie zaludnienia systematycznie był informowany sędzia penitencjarny.

Pozwany podniósł, iż nieprzestrzeganie normy powierzchni przypadającej na jednego osadzonego z pewnością powodowało trudności i dyskomfort w przebywaniu powoda w pozwanej jednostce, ale brak jest podstaw do uznania, iż było to działanie pozwanego skierowane na utrudnienie powodowi warunków odbywania kary. Powód nie wykazał, aby na skutek odbywania kary pozbawienia wolności w przeludnionej celi poniósł szkodę niemajątkową, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, aby warunki w zakładzie karnym naruszały jego godność czy prawo do intymności, mimo, iż powierzchnia celi przypadająca na jednego skazanego była mniejsza niż 3 m.kw., przy czym na pewno nie przez cały okres pobytu powoda w tej jednostce.

Pozwany podniósł także, iż powód nie przedstawił żadnych dowodów wyrządzonej mu szkody podczas pobytu w Zakładzie Karnym w S.. Niedogodności, które spotkały powoda w związku z odbywaniem kary w takim samym stopniu dotyczyły innych osadzonych. Warunki były takie, jakie w danej sytuacji mogła optymalnie zapewnić administracja zakładu karnego.

W toku postępowania strony popierały powyższe stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

K. K. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w S. w okresie od dnia 12 września 2007r. do 15 stycznia 2008r. i od 21 lutego 2008r. do 9 kwietnia 2010r. w różnych celach usytuowanych w oddziale I, IV, VII i VIII. Od 6 grudnia 2009r. miał zagwarantowaną powierzchnię mieszkalną (informacja k. 31).

Dyrektor Zakładu Karnego z uwagi na znaczne przeludnienie na podstawie art. 248 kkw rozkazem dziennym nr (...) z dnia 13 kwietnia 2004r. polecił dostawić łóżka na tzw. zagęszczenie w całej jednostce. W celach w których przebywał powód łóżka były dostawiane. W celach oddziału IV powód miał zagwarantowaną powierzchnię mieszkalną zgodnie z art. 110§2 kkw. Zarządzeniem wewnętrznym m.in. nr (...) z dnia 30 marca 2009r., nr (...) z dnia 30 września 2009r. Dyrektor Zakładu Karnego zarządził umieszczenie osadzonych w całej jednostce w warunkach, w których

powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m.kw. O wysokim stanie zaludnienia systematycznie był informowany sędzia penitencjarny (zawiadomienia sędziego penitencjarnego k.26-30).

Cele, w których przebywał K. K. usytuowane były w pawilonie B Zakładu Karnego w S.. W okresie pobytu w nim powoda kącik sanitarny był oddzielony od części mieszkalnej celi parawanem drewniano-metalowym do wysokości 1,60-1,80m, zaś światło wejścia zasłaniane zasłonką materiałową. W celach całego pawilonu B nie było możliwości korzystania z ciepłej wody, gdyż budynek ten do 2012r. nie posiadał rozprowadzonej instalacji ciepłej wody (okoliczności przyznane przez pozwanego).

W czasie pobytu w Zakładzie Karnym w S. K. K. miał zapewniony dostateczny dostęp do opieki medycznej. Kilkanaście razy korzystał z porad lekarza pierwszego kontaktu, a także z konsultacji specjalistów: psychiatry, okulisty, chirurga, dermatologa. Miał wykonywane badanie RTG i gastroskopię (informacja kierownika ambulatorium k. 33).

K. K. złożył pozew w administracji Zakładu Karnego w W. w dniu 15 kwietnia 2013r. (koperta k. 5v).

Sąd zważył, co następuje:

Sąd uznał za zasadny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia za okres od 12 września 2007r. do 15 stycznia 2008r. i od dnia 21 lutego 2008r. do 9 kwietnia 2010r. Jak wynika z uzasadnienia pozwu K. K. dochodzi roszczenia o zadośćuczynienie w związku z naruszeniem jego dóbr osobistych tj. godności i zdrowia, w związku z pobytem w Zakładzie Karnym w S. za ten okres. Zgodnie z utrwalonymi poglądami judykatury i doktryny naruszenie dobra osobistego zawinionym działaniem lub zaniechaniem klasyfikowane jest jako czyn niedozwolony.

Przedawnienie roszczeń z art. 448 kc reguluje art. 442¹ §1 kc. Przepis ten wszedł w życie w dniu 10 listopada 2007r. na podstawie ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. nr 80, poz. 538). Zgodnie z art. 2 tej ustawy do roszczeń o których mowa w art. 1 tej ustawy, powstałych przed dniem jej wejścia w życie, a według przepisów dotychczasowych jeszcze nie przedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ §kc. Zgodnie z art. 442¹ § kc, roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Nie ulega wątpliwości, iż powód podczas okresu odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w S. wiedział o ewentualnej szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia, a najpóźniej w dniu 9 kwietnia 2010r. Powód musiał mieć świadomość negatywnych odczuć związanych z warunkami bytowymi w Zakładzie Karnym w S. w chwili, gdy ich doznawał. Wiedział też, kogo obciąża odpowiedzialnością za negatywne odczucia. K. K. złożył pozew w administracji Zakładu Karnego w W. w dniu 15 kwietnia 2010r. , co wynika z pieczęci zakładu karnego – koperta k.5v. W dniu 16 kwietnia 2010r. Zakład Karny w W. złożył pismo w placówce pocztowej.

Zgodnie z art. 165§2 kpc oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Zgodnie z art. 165§ 3 kpc to samo dotyczy złożenia pisma przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego oraz przez członka załogi polskiego statku morskiego u kapitana statku. W chwili wniesienia pozwu tj. 15 kwietnia 2010r. roszczenie powoda o zadośćuczynienia uległo już przedawnieniu.

W ocenie Sądu, K. K. w trakcie osadzenia w celach, w których warunki odbiegały od wymaganych przepisami, miał świadomość, że okoliczności te mogą stanowić naruszenie dóbr osobistych. Powód mógł bez zbędnej dochodzić swych roszczeń w odpowiednim czasie. Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 5 kc i przyjęcia, iż zarzut przedawnienia stanowi nadużycie prawa przez pozwanego. K. K. nie wykazał przyczyn opóźnienia w dochodzeniu roszczenia wskazując jedynie, iż pozew napisał w dniu 8 kwietnia 2013r., co wynika z daty na pozwie, a nadto, iż odmówiono mu pełnomocnika i musiał sam przygotować się do tej sprawy. Powód nie jest osobą nieporadną czy znajdującą się w złym stanie zdrowia. Samodzielnie napisał pozew, wskazując niedogodności, które jego zadaniem

uzasadniały roszczenie. W ocenie Sądu powód nie wykazał przesłanek uzasadniających opóźnienie w złożeniu pozwu, co skutkuje tym, iż Sąd uwzględnił zarzut przedawnienia, a w konsekwencji oddalił powództwo.

W tej sytuacji nie było potrzeby ustalania, czy zachodzą przesłanki materialno-prawne uzasadniające przeprowadzenie innych dowodów na okoliczności związane z warunkami pobytu powoda w Zakładzie Karnym w S..

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc. Sąd zasądził od powoda jako strony przegrywającej koszty zastępstwa procesowego poniesione przez pozwanego w kwocie 3600 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Powód zakończy odbywanie kary za dwa lata i pięć miesięcy. Ma dwoje dzieci w wieku po 7 lat, które przebywają w domu dziecka. Jest zobowiązany do alimentów w kwocie po 700 zł miesięcznie. Powód przed osadzeniem pracował zawodowo. Jest z zawodu technikiem budowlanym. Jest osobą młodą i zdrową. W tych okolicznościach Sąd uznał, iż będzie w stanie po opuszczeniu zakładu karnego uiścić należne na rzecz pozwanego koszty procesu.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.